Verblijfskatheter

Inbrengen en verzorgen

ijsselland ziekenhuis

Hier gaat het om u.

www.ysl.nl

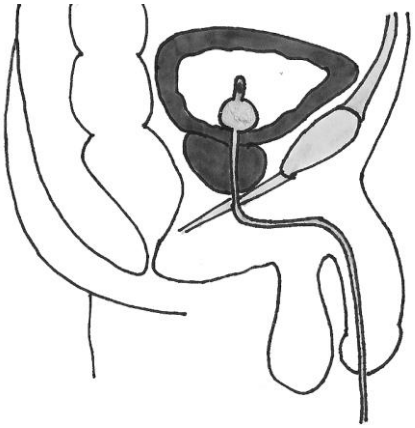
Patiënteninformatie

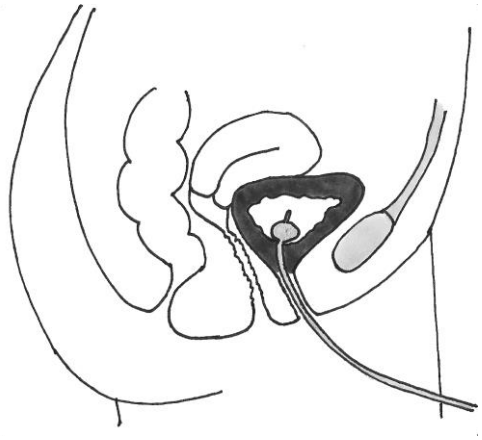
Inleiding

In overleg met u is besloten om een katheter te plaatsen in uw blaas. In deze folder geven wij informatie over het inbrengen en de verzorging van deze katheter.
Deze informatie is een aanvulling op de informatie die u van uw behandelend arts heeft ontvangen.

Wat is een katheter

Een katheter is een slangetje dat de urine vanuit de blaas afvoert naar een opvangzak. De katheter zit via de plasbuis in de blaas. Aan het uiteinde van de blaaskatheter zit een ballon. Deze ballon wordt opgeblazen en zorgt ervoor dat de blaaskatheter niet uit de blaas kan vallen.

Het inbrengen van de blaaskatheter

- U hoeft zelf geen voorbereidingen te treffen voor het inbrengen van de katheter.
- Nadat u de kleding van uw onderlichaam heeft uitgetrokken, vraagt de verpleegkundige u om plaats te nemen op de behandeltafel.
- De verpleegkundige maakt de uitgang van de plasbuis schoon met natte wattenbollen. Hierna wordt een verdovende gel in uw plasbuis gespoten. Dit kan een branderig gevoel geven.

- De verpleegkundige trekt handschoenen aan en brengt de katheter via uw plasbuis in uw blaas.
- De ballon die nu in uw blaas ligt, wordt via het ventiel met water gevuld.
- Op de katheter wordt een opvangzak aangesloten om de urine af te voeren.

Het inbrengen van de katheter kan gevoelig of een beetje pijnlijk zijn. De hele handeling duurt ongeveer 10 minuten. Het inbrengen van de katheter zelf duurt een minuut.

Na het inbrengen van de blaaskatheter krijgt u een startpakket mee. Dit pakket bevat het opvangmateriaal dat u nodig heeft en informatie over hoe u nieuw materiaal kunt bestellen.

De dagelijkse verzorging van een katheter

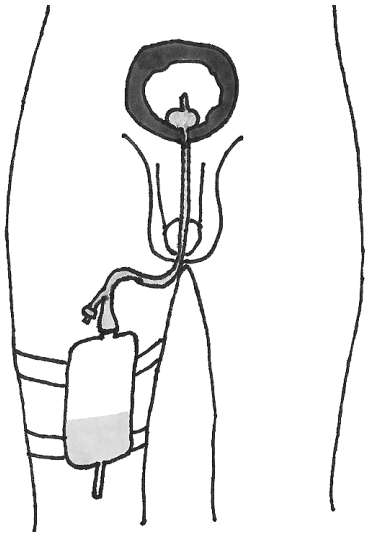
Verzorg de katheter dagelijks. Wij adviseren u om iedere dag het gebied rondom uw plasbuis goed te wassen met water. Mannen moeten hiervoor de voorhuid naar achteren schuiven en na reiniging de voorhuid weer terug schuiven.

Als u langdurig een katheter heeft, kan door irritatie wat afscheiding rondom de katheter ontstaan. Dit verschijnsel is meestal geen ontsteking en is niet verontrustend. U kunt de katheter met een nat washandje reinigen.

De urine opvangzakken

Het is noodzakelijk dat een urine opvangzak is aangesloten op de katheter. Er zijn verschillende zakken, voor overdag en voor ’s nachts.

Overdag

Overdag heeft u een kleine opvangzak aan de katheter (beenzak). Deze beenzak wordt op het been vastgezet met twee klittenbanden om uw been of met een elastische kous waar de beenzak tussen zit. De beenzak heeft een beperkte inhoud. U moet de zak daarom overdag regelmatig legen via het klepje onderaan de zak. U kunt dit gewoon boven het toilet doen. Doe de beenzak iedere dag aan een ander been. Dit is beter voor de bloedvaten in het been en het verkleint de kans op wondjes.

's Nachts

Voor de nacht doet u een grotere urine opvangzak aan de beenzak. U sluit de slang van deze nachtzak aan op de onderzijde van de beenzak en opent het klepje. Dit noemen we het doorkoppelen van de nachtzak (zie de instructie op pagina 5/6). De nachtzak kan met een rekje aan uw bedrand worden opgehangen. Als dat niet mogelijk is, kunt u de nachtzak in een emmer naast uw bed zetten.

BELANGRIJK

- De katheter moet de urine ***altijd*** goed af kunnen voeren. Dit betekent dat de opvangzak altijd ***lager*** moet hangen dan de katheter. Het afknikken van de katheter of opvangzak moet worden voorkomen.
- De opvangzakken kunt u 5 dagen gebruiken. Wanneer de urine bloederig of vies is, verwisselt u de zakken eerder. Als de zakken bijna op zijn, bel dan uw leverancier van de zakken (zie telefoonnummer aan de binnenzijde van de doos van het startpakket). Er zijn ook 24-uurs zakken verkrijgbaar via uw leverancier.

Het verwisselen van de opvangzakken

Hieronder leggen we het verwisselen van de opvangzakken stapsgewijs uit.

Het is belangrijk dat u vóór en na het werken met de opvangzak goed uw handen wast!

De opvangzak loskoppelen of vervangen

- Was uw handen.
- Leg de nieuwe zak klaar.
- Knijp het uiteinde van de katheter dicht met uw vingers (leg een handdoek onder het slangetje tegen eventuele lekkage). *Wanneer dit problemen geeft, bestel dan een klemmetje bij de medisch speciaalzaak.* Pak met uw andere hand het aansluitpunt van de opvangzak vast.
- Maak nu een heen en weer draaiende beweging met de hand waarmee u het aansluitpunt van de opvangzak vast heeft. De opvangzak komt los van de katheter.
- Verwijder het afsluitdopje van de nieuwe opvangzak.
- Sluit de nieuwe opvangzak aan op de katheter.
  Dit doet u door het aansluitpunt van de nieuwe opvangzak stevig in het uiteinde van de katheter te drukken.
- Haal het klemmetje van de katheter af (indien aanwezig).
- Was uw handen.

De nachtzak aansluiten

- Was uw handen.
- Leg de nachtzak klaar.
- Verwijder het afsluitdopje van de nachtzak.
- Sluit de nachtzak aan op het uiteinde van de beenzak.
  Dit doet u door het aansluitpunt van de nachtzak stevig in het uiteinde van de beenzak te drukken.

- Zet het klepje van de beenzak open zodat de urine naar de nachtzak kan lopen.
- Hang de nachtzak met het rekje aan uw bed (of, als dat niet mogelijk is, in de emmer naast uw bed).
- U kunt de klittenbanden/elastische kous eventueel voor de nacht van uw been afhalen.
- Was uw handen.

De nachtzak verwijderen

- Was uw handen.
- Doe de klittenbanden/elastische kous weer om uw been als u deze had losgemaakt.
- Zet het klepje van de beenzak dicht.
- Pak het aansluitpunt van de nachtzak in uw ene hand vast en het uiteinde van de beenzak in uw andere hand.
- Maak nu een heen en weer draaiende beweging met de hand waarmee u het aansluitpunt van de nachtzak vast heeft. De nachtzak komt los van de beenzak.
- Leeg de nachtzak na het loskoppelen in het toilet, spoel de nachtzak met leidingwater door en hang deze op een schone plek neer tot deze weer opnieuw wordt aangesloten. Laat de zak drogen met de klemmen open en maak de aansluitpunten schoon met 70% alcohol (verkrijgbaar bij de drogist).
- Was uw handen.

Verpleegkundige hulp

Als u zelf niet in staat bent om de katheter te verzorgen, kan deze zorg eventueel aan uw partner of een naaste worden aangeleerd. Als dit niet mogelijk is, wordt de thuiszorg ingeschakeld. Zij komen dan dagelijks bij u langs om de katheter te verzorgen.

Katheterventiel (flip flo)

Een andere manier om urine via de katheter uit de blaas te verwijderen, is via een katheterventiel (flip flo). Of deze methode voor u geschikt is, wordt door uw arts in overleg met u bepaald. Zo nodig kan de continentieverpleegkundige met u mee denken wat voor u het meest praktische katheterventiel is.

Met een katheterventiel (flip flo) wordt de urine in de blaas bewaard. Om de 2-3 uur opent u het ventiel en maakt zo de blaas leeg. Dit kan in een maatbeker of in het toilet, afhankelijk of het nodig is om de hoeveelheid urine op te meten.

- Het katheterventiel is een kraantje dat aan de katheter wordt aangesloten.
- Het katheterventiel moet iedere 5 dagen worden vervangen.

Het gebruik van het katheterventiel heeft een aantal voordelen.

- U hoeft overdag geen opvangzak te gebruiken om de urine op te vangen.
- De blaas blijft de bewaarfunctie behouden.
  U leegt immers de blaas pas als u het ventiel opent.
- Het katheterventiel kan samen met de katheter in het ondergoed worden gedragen. Eventueel kunt u het ventiel vastmaken aan uw bovenbeen.

BELANGRIJK

- U moet iedere 2-3 uur de blaas legen door het katheterventiel open te zetten.
- Ook wanneer u het gevoel heeft te moeten plassen of pijn in uw onderbuik heeft, kunt u het ventiel open zetten. Het kan met een katheter wel zo aanvoelen dat het *lijkt* of u moet plassen.
- Wanneer u last heeft van blaaskrampen, bespreek dit dan met uw behandelend arts.
- Bij persen kan het zo zijn dat er urine naast de katheter lekt. Wij adviseren u als u naar het toilet gaat voor uw ontlasting, dat u dan eerst uw blaas leegt.
- Voor de nacht adviseren wij een urine opvangzak aan te sluiten. Zie hiervoor de instructie op pagina 5.
  Vergeet niet het katheterventiel open te zetten!
- Alleen na overleg met uw arts kan door sommige mensen in de nacht ook gebruik worden gemaakt van het katheterventiel.

Heeft u pijn of koorts of bloed in uw urine?
Zet dan het katheterventiel open, sluit een opvangzak aan en neem contact op met de polikliniek Urologie: 010 – 258 59 80

Wisselen van het katheterventiel

Iedere 5 dagen moet het katheterventiel worden gewisseld. Dat gaat als volgt.

- Was uw handen.
- Zet het ventiel open en laat de urine uit de blaas lopen.
- Maak, ***vóórdat u het ventiel vervangt***, het uiteinde van de katheter met een gaasje of wattenstaafje met 70% alcohol schoon.
- Vervang het ventiel zodra de blaas leeg is.

Persoonlijke hygiëne

- Was en droog uw handen indien u aan de katheter handelingen verricht (***vóór en na de handeling!***)
- Voor mannen:
  - Was de penis zoals u gewend bent. De voorhuid kan naar achteren worden geschoven om de eikel goed schoon te houden. Schuif na reiniging de voorhuid weer terug.
- Voor vrouwen:
  - Was de vagina zoals u gewend bent. Maak ook de huidplooien bij de schaamlippen schoon.

Het verwisselen van de katheter

De katheter wordt om de 6 tot 12 weken (afhankelijk van welk soort katheter u heeft) gewisseld op de polikliniek of bij uw huisarts of door een verpleegkundige van de thuiszorg. De ballon, die de katheter op zijn plaats houdt, wordt leeggezogen via het ventiel. Daarna kan de katheter worden verwijderd. De nieuwe katheter wordt ingebracht zoals eerder beschreven.

Hoe lang blijft de katheter zitten

Er wordt met u afgesproken hoe lang de katheter bij u mag blijven zitten. Dit hangt onder andere af van de reden dat de katheter is geplaatst en van de soort katheter.

De meest gebruikte katheter in ons ziekenhuis is de *Bard Biokatheter*. Dit is een katheter met een siliconen buitenkant en een latex kern. ***Meld vooraf aan ons wanneer u allergisch bent voor latex***, dan krijgt u een ander soort katheter.

Als u de katheter tijdelijk heeft, zal het wisselen van de katheter vaak plaatsvinden in het ziekenhuis.

Dit wordt gedaan door een ervaren medewerker van de polikliniek Urologie. Indien de katheter langere tijd moet blijven zitten dan kan de wijkverpleging deze wissels uitvoeren.
Dit wordt door uw behandelend arts met u overlegd.

De medewerker die bij u de katheter inbrengt, regelt ook de eventuele vervolgafspraken.

Wanneer een startpakket met materialen wordt meegegeven dan moet hiervoor een machtiging voor een medische groothandel worden ingevuld. Ook deze machtiging wordt direct geregeld door de betreffende medewerker.

Indien de katheter thuis gewisseld moet gaan worden, doet deze medewerker de eerste bestelling voor u bij de medische groothandel. Deze bestelling wordt thuis bij u bezorgd. Bij de eerste levering ontvangt u van de medische groothandel de bestelgegevens zodat u zelf een vervolgbestelling kunt doen. Indien u contact opneemt zien zij direct in de computer welke materialen u gebruikt.

Klachten die kunnen optreden bij een katheter

Als u langere tijd een katheter heeft, kunnen de volgende ongemakken optreden.

- Een bloeding in uw blaas.
  Als u enige tijd een katheter heeft, kan deze irritatie geven in uw blaas en een spontane bloeding veroorzaken. Ook kunt u een bloeding krijgen bij het inbrengen van de katheter. Deze bloeding stopt meestal vanzelf.
- Urinelekkage langs de katheter.
  Controleer of uit de katheter nog urine komt en of de katheter of katheterzak slang niet ergens is afgeknikt.

Als er geen urine meer in de katheterzak komt, is de katheter verstopt. Neem dan contact op met het ziekenhuis voor een wissel van de katheter.

- Als de katheter wel loopt, kunt u last hebben van blaaskrampen. Ook kunt u pijn in uw onderbuik ervaren met vaak een uitstralende pijn aan het uiteinde van uw penis of schaamstreek. Hiervoor kunnen medicijnen worden voorgeschreven. Maak dan een vervroegde poliklinische afspraak.
- Een blaasontsteking.
  Bij een blaasontsteking heeft u troebele of bloederige urine met een pijnlijk gevoel in uw onderbuik en eventueel ook koorts. Neem dan contact op met het ziekenhuis of met uw huisarts.

Wanneer contact opnemen

- Als de katheter verstopt is.
- Als de katheter uit de blaas is gevallen.
- Bij koorts boven de 38,5 °C.
- Als u aanhoudend buikpijn heeft waarvoor 4x daags twee tabletten paracetamol à 500 mg per stuk niet helpen.
- Als uw urine bloederig is met stolsels.

Dit kan via de volgende telefoonnummers.

Op werkdagen tijdens kantooruren
Polikliniek Urologie
010 - 258 59 80

’s Avonds en in het weekend
Centrale Receptie IJsselland Ziekenhuis
010 – 258 50 00 en vragen naar het avond-/weekend-/nachthoofd.

Heeft u nog vragen?

Mocht u na het lezen van deze folder nog vragen hebben, neem dan gerust contact op met uw behandelend arts of de medewerkers van de polikliniek Urologie.

Verder nog van belang
Deze folder ondersteunt de mondelinge informatie die u van arts of verpleegkundige krijgt. Vraag het hen als u meer wilt weten over onderzoek, operatie, gevolgen, risico's of andere behandelmogelijkheden.
Ontdek Mijn IJsselland De toegang tot uw eigen gegevens, dossier, afspraken en vragenlijsten **mijn-ijsselland**
Aanbevolen websites Betrouwbare medische informatie, aanbevolen door onze zorgverleners **aanbevolen-websites**
IJsselland Folders Al onze patiëntenfolders kunt u opzoeken en lezen in onze Folder Web App **folder app**